

EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ APSAUGOS KONVENCIJA

Roma, 1950 metų lapkričio 4 diena

Įsigaliojo: 1953 metų rugsėjo 3 dieną pagal 66 straipsnį.¹

Vyriausybės, šios Konvencijos signatarės, Europos Tarybos narės,
atsižvelgdamos į Jungtinių Tautų Generalinės Asamblėjos 1948 metų gruodžio 10 dieną paskelbtą Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją;

atsižvelgdamos į tai, jog ši Deklaracija siekia, kad joje skelbiamos teisės būtų visuotinai ir veiksmingai pripažįstamos ir jų būtų laikomasi;

atsižvelgdamos į Europos Tarybos tikslą siekti didesnės savo narių vienybės ir kad vienas iš būdų siekti šio tikslo – ginti ir toliau įgyvendinti žmogaus teises ir pagrindines laisves;

tvirtai *tikėdamos* šiomis pagrindinėmis laisvėmis, kurios yra teisingumo bei taikos pasaulyje pagrindas ir kurias geriausiai apsaugo, viena vertus, veiksminga politinė demokratija, ir, kita vertus, jas apsprendžiantis žmogaus teisių bendras supratimas ir jų laikymasis;

būdamos Europos šalių vyriausybės, kurios yra tikros, jog laikydamosi vienodos nuomonės ir turėdamos politinių tradicijų, idealų, laisvių ir teisės normų bendrą palikimą, yra pasiryžusios žengti pirmą žingsnį siekdamos kolektyviai įgyvendinti tam tikras Visuotinėje deklaracijoje paskelbtas teises, susitarė, kad:

1 straipsnis

Aukštosios susitariančios šalys garantuoja kiekvienam jų jurisdikcijoje esančiam žmogui teises bei laisves, apibrėžtas šios Konvencijos pirmame skyriuje.

PIRMAS SKYRIUS

2 straipsnis

1. Kiekvieno žmogaus teisė gyventi turi būti saugoma įstatymo. Niekam negalima tyčia atimti gyvybės, išskyrus vykdant teismo nuosprendį už nusikaltimą, už kurį tokia bausmė įstatymo numatyta.

2. Gyvybės atėmimas negali būti laikomas prieštaraujančiu šiam straipsniui, jeigu tai įvyko neviršijant tokio jėgos panaudojimo, kai tai buvo neišvengiamai būtina:

- a) ginant kiekvieną asmenį nuo neteisėto smurto;
- b) teisėtai suimant arba sutrukdant teisėtai sulaikytam asmeniui pabėgti;
- c) nustatyta tvarka atliekamais teisėtais veiksmais malšinant riaušes ar sukilimą.

3 straipsnis

Niekas negali būti kankinamas, su niekuo neturi būti žiauriai, nežmoniškai ar žeminant jo orumą elgiamasi, ar jis baudžiamas.

4 straipsnis

1. Niekas negali būti laikomas vergijoje ar nelaisvas.
2. Niekas negali būti verčiamas dirbti priverstinį ar privalomąjį darbą.
3. Šiame straipsnyje sąvoka „priverstinis ar privalomasis darbas“ negali reikšti:

¹ Tekstas yra papildytas pagal trečiojo Protokolo, įsigaliojusio 1970 metų rugsėjo 21 dieną, penktojo Protokolo, įsigaliojusio 1971 metų gruodžio 20 dieną, ir aštuntojo Protokolo, įsigaliojusio 1990 metų sausio 1 dieną, nuostatas, taip pat įtraukus antrojo Protokolo tekstą, kuris pagal šio Protokolo 5 straipsnio 3 punktą nuo Protokolo įsigaliojimo dienos (nuo 1970 metų rugsėjo 21 dienos) yra Konvencijos sudedamoji dalis.

- a) kokio nors darbo, kurį paprastai reikalaujama atlikti kalinimo metu, taikant šios Konvencijos 5 straipsnio nuostatas, ir darbo lygtinio atleidimo nuo tokio kalinimo laikotarpiu;
- b) kokios nors karinės tarnybos arba tarnybos, kurios reikalaujama iš asmenų, atsisakančių nuo karinės tarnybos dėl įsitikinimų, vietoj karinės tarnybos tose šalyse, kur toks atsisakymas yra pripažįstamas;
- c) kokios nors tarnybos, atliekamos dėl to, jog tai būtina reikia, ar dėl stichinės nelaimės, kai kyla pavojus visuomenės egzistavimui ar gerovei;
- d) kokio nors darbo ar tarnybos, kurie yra įprastinių pilietinių pareigų dalis.

5 straipsnis

1. Kiekvienas žmogus turi teisę į laisvę ir asmens neliečiamybę. Niekam negali būti atimta laisvė kitaip, kaip šiais atvejais ir pagal įstatymo nustatytą tvarką:

- a) kai jis teisėtai sulaikomas, remiantis kompetentingo teismo sprendimu;
- b) kai jis teisėtai suimamas ar sulaikomas už tai, kad neįvykdė teismo teisėto sprendimo, arba kai norima garantuoti kokio nors įstatymo numatyto įsipareigojimo vykdymą;
- c) kai jis teisėtai suimamas ar sulaikomas, kad būtų pristatytas kompetentingam teismo pareigūnui, pagrįstai įtariant padarius nusikaltimą ar kai pagrįstai manoma, jog būtina užkirsti kelią padaryti nusikaltimą, arba manoma, kad jis gali pabėgti jį padaręs;
- d) kai sulaikomas nepilnamečis pagal teisėtą potvarkį jo auklėjimo priežiūros tikslais arba jo teisėto suėmimo tikslais dėl to, kad jis būtų pristatytas kompetentingam teismo pareigūnui;
- e) kai asmenys teisėtai sulaikomi, siekiant užkirsti kelią infekcinėms ligoms plisti, arba kai sulaikomi psichiškai nesveiki asmenys, alkoholikai, narkomanai ar valkatos;
- f) kai žmogus teisėtai suimamas ar sulaikomas dėl to, kad negalėtų be leidimo įvažiuoti į šalį, ar kai imamasi veiksmų jį deportuoti ar išduoti kitai valstybei.

2. Kiekvienam suimtajam turi būti nedelsiant jam suprantama kalba pranešama, dėl ko jis suimamas ir kuo kaltinamas.

3. Kiekvienas sulaikytasis ar suimtas pagal šio straipsnio 1 (c) punkto nuostatas turi būti skubiai pristatomas teisėjui ar kitam pareigūnui, kuriam pagal įstatymą priklauso teisė vykdyti teismines funkcijas, ir turi teisę per priimtina laiką į teisminį nagrinėjimą arba paleidimą iki teismo. Paleidimas gali būti sąlygojamas garantijų, kad jis atvyks į teismą.

4. Kiekvienas, kuriam atimta laisvė dėl sulaikymo ar suėmimo, turi turėti teisę kreiptis į teismą skųsdamasis, kad neteisingai sulaikytas, kuris nedelsdamas turi priimti sprendimą ir, jeigu asmuo sulaikytas neteisėtai, nuspręsti jį paleisti.

5. Kiekvienas asmuo, kuris yra sulaikymo ar suėmimo auka pažeidžiant šio straipsnio nuostatas, turi teisę į nuostolių atlyginimą.

6 straipsnis

1. Nustatant kiekvieno asmens pilietines teises ir pareigas ar jam pareikštą baudžiamąjį kaltinimą, jis turi teisę, kad jo byla būtų nagrinėjama per įmanomai trumpiausią laiką lygybės ir viešumo sąlygomis pagal įstatymą sudaryto nepriklausomo ir nešališko teismo. Teismo sprendimas turi būti paskelbtas viešai, tačiau spaudai ir publikai gali būti neleidžiama dalyvauti per visą teisminį nagrinėjimą ar jo dalį tiek, kiek to reikalauja visuomenės moralės, viešosios tvarkos ar valstybės saugumo interesai demokratinėje visuomenėje arba nepilnamečių ar bylos šalių privataus gyvenimo interesai, ar tada, kai, teismo nuomone, būtina dėl ypatingų aplinkybių, dėl kurių viešumas pažeistų teisingumo interesus.

2. Kiekvienas žmogus, kaltinamas nusikaltimo padarymu, laikomas nekaltu tol, kol jo kaltumas neįrodytas pagal įstatymą.

3. Kiekvienas asmuo, kaltinamas nusikaltimo padarymu, turi teisę mažiausiai į šias garantijas:

- a) kad jam būtų skubiai ir nuodugnai pranešta tokia kalba, kurią jis supranta, apie pareiškiamo jam kaltinimo pagrindą ir motyvus;
- b) kad jis turėtų pakankamai laiko ir galimybių pasirengti savo gynybai;

c) kad jis galėtų gintis pats arba per savo paties pasirinktą gynėją arba, jei jis neturi pakankamai lėšų tam gynėjui atsilyginti, turi gauti pagalbą nemokamai, kai to reikalauja teisingumo interesai;

d) kad jis galėtų apklausti kaltinimo liudytojus arba turėtų teisę, kad tie liudytojai būtų apklausti, ir turėtų teisę, kad gynybos liudytojai būtų iškviesti ir apklausti tomis pat sąlygomis, kokios taikomos kaltinimo liudytojams;

e) kad jis galėtų nemokamai naudotis vertėjo pagalba, jeigu jis nesupranta ar nekalba teismo procese vartojama kalba.

7 straipsnis

1. Niekas negali būti nuteistas už veiksmus ar neveikimą, kurie pagal galiojusius jų įvykdymo momentu valstybės vidaus įstatymus arba tarptautinę teisę nebuvo laikomi nusikaltimais. Taip pat negali būti skiriama griežtesnė bausmė negu ta, kuri galėjo būti taikyta nusikaltimo padarymo momentu.

2. Šis straipsnis neturi kliudyti teisti ar nubausti kiekvieną asmenį už kokį nors veiksma ar neveikimą, kurie jų vykdymo momentu buvo laikomi nusikaltimais pagal civilizuotų tautų visuotinai pripažintus bendrus teisės principus.

8 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę į tai, kad būtų gerbiamas jo asmeninis ir jo šeimos gyvenimas, buto neliečiamybė ir susirašinėjimo slaptumas.

2. Valdžios pareigūnai neturi teisės kištis į naudojimąsi šia teise, išskyrus įstatymo numatytus atvejus ir kai tai būtina demokratinėje visuomenėje valstybės saugumo, viešosios tvarkos ar šalies ekonominės gerovės interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, taip pat gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų žmonių teisėms ir laisvėms apsaugoti.

9 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę į minties, sąžinės ir religijos laisvę; tai teisė laisvai keisti savo religiją ar tikėjimą, taip pat tiek vienam, tiek kartu su kitais, viešai ar privačiai, laisvai skelbti savo religiją ar tikėjimą, laikant pamaldas, atliekant apeigas, praktikuojant tikėjimą ir mokant jo.

2. Laisvė skelbti savo religiją ar tikėjimą gali būti tik tiek apribojama, kiek yra nustatęs įstatymas ir kiek būtinai reikia demokratinėje visuomenėje visuomenės saugumui, viešajai tvarkai, sveikatai ir moralei ar kitų asmenų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

10 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę laisvai reikšti savo mintis ir įsitikinimus. Tai teisė laisvai laikytis savo nuomonės, gauti bei skleisti informaciją ir idėjas, valdžios pareigūnų netrukdomam ir nepaisant valstybės sienų. Šis straipsnis neturi trukdyti valstybėms kelti reikalavimą licenzuoti radijo, televizijos ar kino įstaigas.

2. Naudojimasis šiomis laisvėmis, kadangi tai susiję su pareigomis bei atsakomybe, gali būti sąlygojamas tokių formalumų, sąlygų, apribojimų ar bausmių, kurias numato įstatymas ir kurios demokratinėje visuomenėje būtinos valstybės saugumo, teritorinio vientisumo ar viešosios tvarkos interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ir nusikaltimams, žmonių sveikatai bei moralei, taip pat kitų asmenų orumui ar teisėms apsaugoti, užkirsti kelią konfidencialios informacijos atskleidimui ar teisminės valdžios autoritetui ir nešališkumui garantuoti.

11 straipsnis

1. Kiekvienas turi teisę laisvai rengti taikius susirinkimus, jungtis į asociacijas kartu su kitais, taip pat teisę steigti ir stoti į profesines sąjungas savo interesams ginti.

2. Naudojimuisi šia teise negali būti taikomi jokie apribojimai, išskyrus tuos atvejus, kuriuos numato įstatymas ir kurie yra būtini demokratinėje visuomenėje valstybės ar visuomenės saugumo

interesams, siekiant užkirsti kelią teisės pažeidimams ar nusikaltimams, gyventojų sveikatai ir dorovei ar kitų asmenų teisėms bei laisvėms apsaugoti. Šis straipsnis nekliaudo įvesti teisėtus naudojimosi šia teise apribojimus asmenims, tarnaujantiems ginkluotosiose pajėgose, policijoje ar valstybės valdymo organuose.

12 straipsnis

Vyrai ir moterys, sulaukę santuokinio amžiaus, turi teisę tuoktis ir sukurti šeimą pagal šią teisę reguliuojančius valstybės vidaus įstatymus.

13 straipsnis

Kiekvienas, kurio teisės ir laisvės, pripažintos šioje Konvencijoje, buvo pažeistos, turi teisę pasinaudoti efektyvia teisine gynyba valstybiniuose organuose, nesvarbu, ar tai padarė einantys oficialias pareigas asmenys.

14 straipsnis

Naudojimasis šios Konvencijos pripažintomis teisėmis ir laisvėmis turi būti garantuojamas be jokios diskriminacijos dėl lyties, rasės, odos spalvos, kalbos, religijos, politinių ir kitokių įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, priklausymo tautinei mažumai, nuosavybės, gimimo ar kitokio statuso.

15 straipsnis

Kilus karui ar susidarius nepaprastajai padėčiai, dėl kurių iškilo grėsmė tautos gyvavimui, kiekviena Aukštoji susitarianči šalis gali imtis priemonių, kuriomis nukrypstama nuo įsipareigojimų pagal šią Konvenciją tik tiek, kiek to reikalauja padėties kritiškumas, su sąlyga, kad tokios priemonės neprieštarauja kitiems jos įsipareigojimams pagal tarptautinę teisę.

2. Ši nuostata negali būti pagrindas kokiam nors nukrypimui nuo 2 straipsnio, išskyrus mirties atvejus dėl teisėtų karo veiksmų, arba nuo 3, 4 (1 punktą) ir 7 straipsnių.

3. Kiekviena Aukštoji susitarianči šalis, pasinaudojusi šia nukrypimo teise, privalo išsamiai informuoti Europos Tarybos Generalinį sekretorių apie priemones, kurių ji ėmėsi, ir apie tokio nukrypimo priežastis. Ji taip pat turi informuoti Europos Tarybos Generalinį sekretorių, kai šios priemonės nutrauktos ir Konvencijos nuostatos vėl visiškai vykdomos.

16 straipsnis

Jokia 10, 11 ir 14 straipsnių nuostata negali būti laikoma kliūtimi Aukštosioms susitariančioms šalims apriboti užsieniečių politinę veiklą.

17 straipsnis

Jokia šios Konvencijos nuostata negali būti aiškinama kaip suteikianti kuriai nors valstybei, grupei ar asmeniui teisę vykdyti kokią nors veiklą ar atlikti kokius nors veiksmus, kuriais siekiama panaikinti kokias nors šioje Konvencijoje numatytas teises ir laisves ar jas daugiau apriboti nei numatyta šioje Konvencijoje.

18 straipsnis

Apribojimai, leidžiami pagal šią Konvenciją joje skelbiamoms teisėms ir laisvėms, negali būti taikomi jokiems kitiems tikslams negu tie, kuriems jie įvesti.

A N T R A S S K Y R I U S

19 straipsnis

Siekiant laiduoti, kad būtų laikomasi įsipareigojimų, kuriuos prisiėmė Aukštosios susitariančios šalys šioje Konvencijoje, steigama:

a) Europos žmogaus teisių komisija (toliau vadinama – Komisija);

b) Europos žmogaus teisių teismas (toliau vadinamas Teismu).

TREČIAS SKYRIUS

20 straipsnis

1. Komisijoje turi būti tiek narių, kiek yra Aukštųjų susitariančių šalių. Komisijos nariu gali būti tik vienas tos pačios valstybės pilietis.

2. Komisija turi posėdžiauti plenarinėje sesijoje. Tačiau ji gali įsteigti kolegijas, iš kurių kiekvieną turi sudaryti ne mažiau kaip septyni nariai. Šios kolegijos gali nagrinėti pagal šios Konvencijos 25 straipsnį pateiktas peticijas, kurios gali būti nagrinėjamos remiantis precedentine teise arba kurios nekelia posėdžiuose esminių klausimų dėl Konvencijos aiškinimo ar taikymo. Kolegijos, laikydamosi šio apribojimo ir šio straipsnio 5 punkto nuostatų, vykdo visus Konvencijos Komisijai suteiktus įgaliojimus.

Komisijos narys, išrinktas nuo Aukštosios susitariančios šalies, prieš kurią yra pateikta peticija, turi teisę posėdžiauti kolegijoje, kuriai tokia peticija pateikta.

3. Komisija gali įsteigti komitetus, kurių kiekvieną turi sudaryti ne mažiau kaip trys nariai, turintys įgaliojimus vienu balsu skelbti nepriimtina arba išbrauktą iš savo bylų sąrašo peticiją, pateiktą pagal 25 straipsnį, jei toks sprendimas gali būti padarytas be tolesnio nagrinėjimo.

4. Kolegija ar Komitetas gali bet kuriuo metu atsisakyti jurisdikcijos plenarinės Komisijos naudai, kuri gali taip pat nutarti, kad būtų jai perduota kiekviena peticija, pateikta Kolegijai ar Komitetui.

5. Tik plenarinė Komisija gali atlikti šiuos veiksmus:

- a) nagrinėti pareiškimus, pateiktus pagal 24 straipsnį;
- b) pateikti bylą Teismui pagal 48 straipsnį;
- c) nustatyti procedūros taisykles pagal 36 straipsnį.

21 straipsnis

1. Komisijos narius renka Ministrų komitetas absoliučia balsų dauguma iš sąrašo, kurį sudaro Konsultacinės asamblėjos biuras; kiekviena Aukštųjų susitariančių šalių atstovų grupė Konsultacinėje asamblėjoje iškelia tris kandidatus, iš kurių ne mažiau kaip du turi būti jos piliečiai.

2. Ši procedūra, kiek įmanoma, turi būti taikoma ir sudarant Komisiją tais atvejais, kai kitos valstybės vėliau tampa šios Konvencijos dalyvėmis ar užpildomos laisvos vietos.

3. Kandidatai turi būti aukštos moralės ir turi turėti arba kvalifikaciją, reikalaujamą užimti aukštas teismines pareigas, arba asmenys, turintys pripažintą kompetenciją spręsti vidaus ar tarptautinės teisės klausimus.

22 straipsnis

1. Komisijos nariai renkami šešerių metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami. Tačiau iš narių, išrinktų per pirmuosius rinkimus, septynių kadencija pasibaigs praėjus trejiems metams.

2. Narius, kurių kadencija turi pasibaigti po pirmųjų trejų metų, išsirenka Europos Tarybos Generalinis sekretorius, traukiant burtus, iš karto po pirmųjų rinkimų.

3. Siekiant garantuoti, kiek tai įmanoma, kad pusė Komisijos narių kas treji metai būtų atnaujinama, prieš kiekvieni artimiausius rinkimus Ministrų komitetas gali nutarti, kad vieno ar kelių renkamų narių pareigų kadencija truktų ne šešerius metus, bet būtų ne ilgesnė kaip devyneri ir ne trumpesnė kaip treji metai.

4. Kai atnaujinamos daugiau nei vienos pareigos ir Ministrų komitetas taiko ankstesnį punktą, pareigų kadencijas paskirsto Generalinis sekretorius, traukiant burtus, iš karto po rinkimų.

5. Komisijos narys, išrinktas vietoj kito nario, kurio pareigų kadencija dar nėra pasibaigusi, turi eiti pareigas likusį savo pirmtako kadencijos laiką.

6. Komisijos nariai turi eiti pareigas, kol bus pakeisti. Po pakeitimo jie turi toliau nagrinėti savo pradėtas bylas.

23 straipsnis

Komisijos nariai veikia komisijoje savo vardu. Savo kadencijos metu jie negali eiti pareigų, kurios nesuderinamos su jų, kaip Komisijos narių, nepriklausomumu ir nešališkumu arba šių pareigų reikalavimais.

24 straipsnis

Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis gali per Europos Tarybos Generalinį sekretorių kreiptis į Komisiją dėl to, jog, jos manymu, kita Aukštoji susitarianti šalis pažeidusi Konvencijos nuostatas.

25 straipsnis

1. Komisija gali priimti peticijas, Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui adresuojamas kiekvieno fizinio asmens, nevyriausybinės organizacijos ar grupės asmenų, teigiančių, jog jie yra aukos šioje Konvencijoje pripažintų teisių pažeidimo, kurį padarė viena iš Aukštųjų susitariančių šalių, su sąlyga, jeigu ši Aukštoji susitarianti šalis, kurios veiksmai skundžiami, yra pareiškusi, kad pripažįsta Komisijos kompetenciją tokias peticijas priimti. Aukštosios susitariančios šalys, padariusios tokius pareiškimus, įsipareigoja niekaip netrukdyti veiksmingai pasinaudoti šia teise.

2. Tokie pareiškimai gali būti daromi konkrečiam laikotarpiui.

3. Pareiškimai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris jų nuorašus perduoda Aukštosioms susitariančioms šalims ir juos skelbia.

4. Komisija vykdys šiame straipsnyje numatytas funkcijas tada, kai ne mažiau kaip šešios Aukštosios susitariančios šalys įsipareigos tokiais pareiškimais, padarytais pagal aukščiau nurodytus punktus.

26 straipsnis

Komisija gali nagrinėti bylą tik po to, kai buvo panaudotos visos valstybės vidaus teisinės gynybos priemonės pagal visuotinai pripažintas tarptautinės teisės normas, ir per šešis mėnesius nuo tos dienos, kai buvo priimtas galutinis sprendimas.

27 straipsnis

1. Komisija nepriima nagrinėti peticijos, pateiktos pagal 25 straipsnį, jeigu ji yra:

a) anonimiška, arba

b) pagal savo esmę tokia pati byla, kurią Komisija jau svarstė ar kuri jau buvo perduota kitam tarptautiniam tyrimo ar ginčo sprendimo organui, ir jeigu peticija nesuteikia jokių naujų, bylai reikšmingų duomenų.

2. Komisija pripažįsta nepriimtą kiekvieną pagal 25 straipsnį pateiktą peticiją, jeigu ji mano, kad ji nesuderinama su Konvencijos nuostatomis, aiškiai nepagrįsta arba yra piktnaudžiavimas peticijos teise.

3. Komisija turi teisę atmesti kiekvieną jai pateiktą peticiją, jeigu ji laiko ją nepriimtą pagal 26 straipsnį.

28 straipsnis

1. Jei Komisija priima jai paduotą peticiją:

a) ji, siekdama nustatyti faktus, kartu su šalių atstovais nagrinėja peticiją ir prireikus imasi tyrimo, kurio efektyviam nagrinėjimui vykdyti suinteresuotos valstybės, pasikeitusios nuomonėmis su Komisija, privalo sudaryti visas reikiamas sąlygas;

b) ji kartu turi teikti suinteresuotoms šalims paslaugas, kad byla būtų sureguliuota taikos sutartimi, gerbiant žmogaus teises taip, kaip jos apibrėžtos šioje Konvencijoje.

2. Jeigu Komisijai pavyksta sureguliuoti bylą taikos sutartimi, ji suformuluoja pranešimą, kurį siunčia suinteresuotoms valstybėms, Ministrų komitetui ir Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui dėl to, kad jis būtų paskelbtas. Šiame pranešime turi būti glaustai išdėstomi faktai ir pasiektas sprendimas.

29 straipsnis

Po to, kai Komisija priėmė paduotą peticiją pagal 25 straipsnį, ji vis dėlto gali dviejų trečdalių savo narių balsų dauguma nutarti tokią peticiją atmesti, jeigu nagrinėjimo metu ji nustato, kad yra vienas iš 27 straipsnyje numatytų pagrindų peticijos nepriimti nagrinėti.

Šiuo atveju apie tokį nutarimą turi būti pranešta šalims.

30 straipsnis

1. Komisija gali kiekvienoje procedūros stadijoje nutarti išbraukti peticiją iš savo bylų sąrašų, kai aplinkybės verčia daryti išvadą, jog:

- a) pareiškėjas neketina palaikyti savo peticijos; arba
- b) dalykas yra išspręstas; arba
- c) nėra pagrindo toliau tirti peticiją dėl kokios nors kitos Komisijos nustatytos priežasties.

Tačiau Komisija turi toliau tirti peticiją, jeigu to reikalauja šios Konvencijos apibrėžtų žmogaus teisių laikymasis.

2. Jeigu Komisija nutaria išbraukti peticiją iš savo sąrašo po to, kai ji buvo priimta nagrinėti, tai ji turi suformuluoti pranešimą ir jame išdėstyti faktus ir nutarimą peticijai išbraukti, kartu tai motyvuodama. Pranešimas turi būti pasiūstas šalims, taip pat Ministrų komitetui, Komisija gali jį paskelbti.

3. Komisija gali nutarti atstatyti peticiją savo bylų sąrašė, jeigu ji mano, jog aplinkybės tai pateisina.

31 straipsnis

1. Jeigu peticijos nagrinėjimas neužbaigtas pagal 28 straipsnį (2 punktą) bei 29 arba 30 straipsnius, Komisija turi suformuluoti pranešimą dėl faktų ir pareikšti savo nuomonę, ar nustatyti faktai rodo atitinkamos valstybės įsipareigojimų pagal Konvenciją pažeidimą, Komisijos narių atskiros nuomonės apie tai gali būti išdėstomos pranešime.

2. Pranešimas turi būti pasiūstas Ministrų komitetui, taip pat suinteresuotoms valstybėms, kurios neturi teisės jo skelbti.

3. Siūsdama pranešimą Ministrų komitetui, Komisija gali pateikti tokius pasiūlymus, kuriuos ji mano esant tinkamus.

32 straipsnis

1. Jeigu klausimas pagal šios Konvencijos 48 straipsnį per tris mėnesius nuo pranešimo pasiuntimo Ministrų komitetui dienos Teismui neperduodamas, Ministrų komitetas dviejų trečdalių savo narių, turinčių teisę dalyvauti Komiteto posėdžiuose, balsų dauguma turi nuspręsti, ar Konvencija buvo pažeista.

2. Gavęs teigiamą atsakymą, Ministrų komitetas turi nustatyti laikotarpį, per kurį suinteresuota Aukštoji susitarianti šalis privalo imtis Ministrų komiteto sprendimu reikalaujamų priemonių.

3. Jeigu suinteresuota Aukštoji susitarianti šalis per nustatytą laikotarpį nesiėmė patenkinamų priemonių, Ministrų komitetas nusprendžia 1 punkte numatyta balsų dauguma, kokių veiksmų reikia imtis pagal jo pirmą sprendimą, ir paskelbti pranešimą.

4. Aukštosios susitariančios šalys įsipareigoja laikyti kaip joms privalomą kiekvieną sprendimą, kurį Ministrų komitetas gali priimti taikydamas ankstesnius punktus.

33 straipsnis

Komisijos posėdžiai uždari.

34 straipsnis

Atsižvelgdama į 20 straipsnio 3 punkto ir 29 straipsnio nuostatas, Komisija priima savo sprendimus dalyvaujančių ir balsuojančių narių balsų dauguma.

35 straipsnis

Komisijos posėdžiai šaukiami, kai prireikia. Posėdžius šaukia Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

36 straipsnis

Komisija priima savo procedūros taisykles.

37 straipsnis

Komisijos sekretoriatą aprūpina Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

K E T V I R T A S S K Y R I U S**38 straipsnis**

Europos žmogaus teisių teismo teisėjų yra tiek, kiek Europos Tarybos narių. Negali būti dviejų teisėjų, kurie yra tos pačios valstybės piliečiai.

39 straipsnis

1. Teismo nariai renkami Konsultacinės asamblėjos balsų dauguma iš Europos Tarybos narių iškeltų asmenų sąrašo; kiekvienas narys iškelia tris kandidatus, iš kurių ne mažiau kaip du turi būti tos valstybės piliečiai.

2. Tokios pat procedūros, kiek įmanoma, privalu laikytis papildant Teismo sudėtį, kai priimami nauji Europos Tarybos nariai, taip pat kai užimamos atsiradusios laisvos vietos.

3. Kandidatai turi būti aukštos moralės ir turėti kvalifikaciją, kurios reikia aukštomis teisminėms pareigoms užimti, ar būti teisininkai, turinys pripažintą kompetenciją.

40 straipsnis

1. Teismo nariai renkami devynerių metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami. Tačiau iš narių, išrinktų per pirmuosius rinkimus, keturių kadencija baigiasi po trejų metų, o kitų keturių narių kadencija baigiasi po šešerių metų.

2. Narius, kurių kadencija baigiasi po pirmųjų trejų ir šešerių metų, renka Europos Tarybos Generalinis sekretorius, traukiant burtus, tuoj pat po pirmųjų rinkimų.

3. Siekdama laiduoti, kiek tai įmanoma, kad trečdalis Teismo narių būtų atnaujinta kas treji metai, Konsultacinė asamblėja gali nutarti prieš rengiant artimiausius rinkimus, kad vieno ar daugiau renkamų narių pareigų kadencijos terminas turi būti kitoks negu devyneri metai, tačiau ne ilgesnis kaip dvylika ir ne trumpesnis kaip šešeri.

4. Kai reikia daugiau kaip vienos kadencijos ir Konsultacinė asamblėja taiko ankstesnį punktą, pareigų kadencijas nustato Europos Tarybos Generalinis sekretorius, traukiant burtus, iš karto po rinkimų.

5. Teismo narys, išrinktas, kad pakeistų narį, kurio pareigų kadencija nepasibaigia, turi eiti pareigas likusį jo pirmtako kadencijos laiką.

6. Teismo nariai eina pareigas, kol nebus pakeisti. Kai būna pakeisti, jie turi toliau nagrinėti savo pradėtas bylas.

7. Teismo nariai dirba Teisme savo vardu. Savo kadencijos metu jie negali eiti jokių pareigų, nesuderinamų su jų, kaip Teismo narių, nepriklausomumu ir nešališkumu arba šių pareigų reikalavimais.

41 straipsnis

Teismas renka savo prezidentą ir vieną ar du viceprezidentus trejų metų kadencijai. Jie gali būti perrenkami.

42 straipsnis

Teismo nariai už kiekvieną darbo dieną turi gauti atlyginimą, kurį nustato Ministrų komitetas.

43 straipsnis

Kiekvienai Teismui pateiktai byla nagrinėti turi būti iš devynių teisėjų sudaroma kolegija. Joje turi dalyvauti ex officio kolegijos narys teisėjas kiekvienos suinteresuotos valstybės pilietis arba, jeigu tokio nėra, jos pasirinktas asmuo, kuris turi dalyvauti teisėjo teisėmis; kitų teisėjų pavardes pasirenka prezidentas, prieš pradėdamas nagrinėti bylą, nutraukiant burtus.

44 straipsnis

Tik Aukštosios susitariančios šalys ir Komisija turi teisę pateikti bylą Teismui.

45 straipsnis

Teismo jurisdikcija apima visus šios Konvencijos aiškinimo bei taikymo klausimus, kuriuos Aukštosios susitariančios šalys ar Komisijos pateikia jam pagal 48 straipsnį.

46 straipsnis

1. Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis gali bet kuriuo metu pareikšti, jog ji pripažįsta kaip privalomą ipso facto, be specialaus susitarimo, Teismo jurisdikciją visose bylose, susijusiose su šios Konvencijos aiškinimu bei taikymu.

2. Aukščiau minėti pareiškimai gali būti padaryti be jokių išlygų arba vienu ar kitu Aukštųjų susitariančių šalių abipusiškumo pagrindais, arba konkrečiai nurodytam laikotarpiui.

3. Šie pareiškimai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris jų nuorašus siunčia Aukštosioms susitariančioms šalims.

47 straipsnis

Teismas gali svarstyti bylą tik po to, kai Komisija pripažino, kad jos pastangos draugiškai sureguliuoti ginčą per 32 straipsnio numatytą trijų mėnesių laikotarpį buvo nesėkmingos.

48 straipsnis

Su sąlyga, kad bent viena suinteresuota Aukštoji susitarianti šalis arba suinteresuotos Aukštosios susitariančios šalys, jeigu jų yra daugiau kaip viena, sutikusios su Teismo privalomąja jurisdikcija, arba, jeigu taip nėra, tai suinteresuotos Aukštosios susitariančios šalies sutikimu, jeigu jų yra bent viena, arba jeigu jų, tokių sutinkančių, yra daugiau kaip viena, bylą Teismui gali pateikti:

- a) Komisija;
- b) Aukštoji susitarianti šalis, kurios pilietis teigia, kad yra pažeidimo auka;
- c) Aukštoji susitarianti šalis, kuri perdavė bylą Komisijai;
- d) Aukštoji susitarianti šalis, prieš kurią yra paduotas skundas.

49 straipsnis

Jei kyla ginčas dėl to, ar Teismas turi teisę spręsti konkrečią bylą, klausimą išsprendžia pats Teismas.

50 straipsnis

Jeigu Teismas nustato, jog sprendimas ar priemonės, kurių ėmėsi teismo ar kokie nors kiti Aukštosios susitariančios šalies organai, visiškai arba iš dalies prieštarauja įsipareigojimams pagal šią Konvenciją, taip pat jeigu šios šalies vidaus teisė leidžia tik iš dalies atlyginti šio sprendimo ar priemonių pasekmes, tai prireikus Teismas gali teisingai patenkinti nukentėjusios šalies reikalavimus.

51 straipsnis

1. Teismo sprendimas turi būti motyvuotas.
2. Jeigu visas sprendimas arba jo dalis neišreiškia teisėjų vieningos nuomonės, kiekvienas teisėjas turi teisę pateikti savo atskirą nuomonę.

52 straipsnis

Teismo sprendimas yra galutinis.

53 straipsnis

Aukštosios susitariančios šalys įsipareigoja vykdyti Teismo sprendimus bylų, kurių jos yra šalys.

54 straipsnis

Teismo sprendimas siunčiamas Ministrų komitetui, kuris prižiūri jo vykdymą.

55 straipsnis

Teismas nustato savo procedūros taisykles.

56 straipsnis

1. Pirmieji Teismo narių rinkimai įvyks po to, kai Aukštųjų susitariančių šalių pareiškimų, minimų 46 straipsnyje, skaičius bus aštuoni.
2. Jokia byla negali būti pateikta Teismui iki pirmųjų rinkimų.

PENKTAS SKYRIUS

57 straipsnis

Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, gavusi Europos Tarybos Generalinio sekretoriaus paklausimą, paaiškina, koku būdu jos vidaus teisė garantuoja šios Konvencijos kiekvienos nuostatos veiksmingą įgyvendinimą.

58 straipsnis

Europos Taryba atlygina Teismo ir Komisijos išlaidas.

59 straipsnis

Komisijos nariai ir Teismas savo funkcijų atlikimo metu turi privilegijų ir imunitetų, numatytų Europos Tarybos statuto 40 straipsnyje ir susitarimuose, sudarytuose pagal šį straipsnį.

60 straipsnis

Niekas šioje Konvencijoje negali būti aiškinama kaip apribojimai ar nukrypimai nuo kokių nors žmogaus teisių ar pagrindinių laisvių, kurios garantuojamos pagal kurios nors Aukštosios susitariančios šalies įstatymus ar kokį nors kitą susitarimą, kurio šalis ji yra.

61 straipsnis

Niekas šioje Konvencijoje neapriboja Ministrų komiteto įgaliojimų, kuriuos jam suteikęs Europos Tarybos statutas.

62 straipsnis

Aukštosios susitariančios šalys sutinka, kad jos, išskyrus specialų susitarimą, nesinaudos kitomis sutartimis, susitarimais ar deklaracijomis, galiojančiomis jų tarpusavio santykiuose dėl to, kad, pateikdamos peticiją, spręstų ginčą, kilusį dėl šios Konvencijos aiškinimo ar taikymo, kitokiomis ginčo sprendimo priemonėmis negu tos, kurios numatytos šioje Konvencijoje.

63 straipsnis

1. Kiekviena valstybė Konvencijos ratifikavimo metu arba kada nors vėliau gali pareikšti, pranešdama apie tai Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kad Konvencijos galioja visoms ar kai kurioms teritorijoms, už kurių tarptautinius santykius ji atsako.

2. Konvencija pradeda galioti pranešime nurodytoje teritorijoje ar teritorijose, praėjus 30 dienų po to, kai šį pranešimą gavo Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

3. Šios Konvencijos nuostatas taikant tokioms teritorijoms, reikia tinkamai atsižvelgti į vietinius poreikius.

4. Kiekviena valstybė, padariusi pareiškimą pagal šio straipsnio 1 punktą, gali bet kada vėliau po tokio pareiškimo paskelbti dėl vienos ar kelių teritorijų, apie kurias kalbama šiame pareiškime, kad ji pripažįsta Komisijos kompetenciją priimti peticijas iš fizinių asmenų, nevyriausybinių organizacijų ar asmenų grupių pagal šios Konvencijos 25 straipsnį.

64 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, pasirašydama šią Konvenciją arba deponuodama savo ratifikacinius raštus, gali padaryti išlygą dėl kurios nors atskiros Konvencijos nuostatos, jei kuris nors tuo metu jos teritorijoje galiojantis įstatymas neatitinka tos nuostatos. Bendro pobūdžio išlygos pagal šį straipsnį neleidžiamos.

2. Kiekvienoje išlygoje, padarytoje pagal šį straipsnį, turi būti glaustai išdėstytas atitinkamas įstatymas.

65 straipsnis

1. Aukštoji susitarianti šalis gali denonsuoti šią Konvenciją tik praėjus penkeriems metams nuo tos datos, kai ji tapo jos dalyve, ir šešiams mėnesiams po pranešimo, pasiųsto Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris praneša apie tai kitoms Aukštosioms susitariančioms šalims.

2. Toks denonsavimas neatleidžia Aukštosios susitariančios šalies nuo jos įsipareigojimų pagal šią Konvenciją dėl kiekvieno akto, kuris galėjo tokius įsipareigojimus pažeisti ir kuris galėjo būti padarytas iki denonsavimo įsigaliojimo.

3. Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, kuri nustos būti Europos Tarybos nare, tomis pačiomis sąlygomis nustos būti ir šios Konvencijos šalimi.

4. Konvencija gali būti denonsuota pagal ankstesnių punktų nuostatas dėl kiekvienos teritorijos, kuriai jos veikimas buvo išplėstas pagal 63 straipsnio sąlygas.

66 straipsnis

1. Ši Konvencija atvira pasirašyti Europos Tarybos narėms. Ji turi būti ratifikuojama. Ratifikaciniai raštai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui.

2. Ši Konvencija įsigalioja deponavus dešimtą ratifikacinį raštą.

3. Toms valstybėms, kurios ratifikuos šią Konvenciją po jos įsigaliojimo, ji įsigalios joms deponavus savo ratifikacinius raštus.

4. Europos Tarybos Generalinis sekretorius turi pranešti visoms Europos Tarybos narėms apie Konvencijos įsigaliojimą, apie ją ratifikavusias valstybes ir apie visus vėliau gautus ratifikacinius raštus. Sudaryta 1950 metų lapkričio 4 dieną Romoje anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro vieną egzempliorių, kuris turi būti saugomas Europos Tarybos archyvuose. Generalinis sekretorius turi pasiųsti kiekvienai signatarei patvirtintus nuorašus.

**ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ APSAUGOS KONVENCIJOS,
SUTEIKUSIOS EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMUI KOMPETENCIJĄ TEIKTI
KONSULTACINĖS IŠVADAS,
ANTRASIS PROTOKOLAS**

Strasbūras, 1963 metų gegužės 6 diena

Įsigaliojo: 1970 metų rugsėjo 21 dieną pagal 5 straipsnį.

Valstybės, Europos Tarybos narės, šio Protokolo signatarės,
atsižvelgdamos į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau vadinamos Konvencija), pasirašytos 1950 metų lapkričio 4 dieną Romoje, nuostatas, ypač į 19 straipsnį, pagal kurį kartu su kitomis organizacijomis įkurtas ir Europos žmogaus teisių teismas (toliau vadinamas Teismu);

būdamos įsitikinusios, kad yra tikslinga pripažinti Teismui kompetenciją tam tikromis sąlygomis teikti konsultacines išvadas,
susitarė:

1 straipsnis

1. Ministrų komiteto prašomas, Teismas gali teikti juridinio pobūdžio konsultacines išvadas, susijusias su Konvencijos ir jos Protokolų aiškinimu.

2. Šios išvados netaikomos klausimams apie teisių ir laisvių, numatytų Konvencijos pirmame skyriuje ir jos Protokoluose, turinį ir apimtį, taip pat kitiems klausimams, kuriuos Komisija, Teismas ar Ministrų komitetas galėtų paliesti nagrinėdami Konvencijoje numatytus Teismo nutarčių ar nuosprendžių apskundimo pareiškimus.

3. Ministrų komiteto sprendimas prašyti Teismo konsultacinės išvados priimamas dviejų trečdalių dalyvavusių posėdyje tikrųjų Komiteto narių balsų dauguma.

2 straipsnis

Teismas nusprendžia, ar Ministrų komiteto prašymas duoti konsultacinę išvadą neišeina už jo kompetencijos, numatytos šio Protokolo 1 straipsnyje, ribų.

3 straipsnis

1. Prašymas duoti konsultacinę išvadą svarstomas Teismo plenariniame posėdyje.

2. Teismo išvada turi būti pagrįsta.

3. Jei konsultacinė išvada nevisiškai ar tik iš dalies išreiškia visų teisėjų nuomonę, kiekvienas teisėjas turi teisę prie teksto pridėti savo atskirą raštišką nuomonę.

4. Teismo konsultacinė išvada siunčiama Ministrų komitetui.

4 straipsnis

Teismas, naudodamasis Konvencijos 55 straipsnio suteiktais įgaliojimais, gali, jei manys, kad reikia, nustatyti tokias taisykles ir tokią procedūrą, reikalingas šio Protokolo tikslams pasiekti.

5 straipsnis

1. Šis Protokolas atviras pasirašyti kiekvienai valstybei, Europos Tarybos narei, Konvencijos signatarai, kurios gali prisijungti prie Protokolo:

a) pasirašydamos ratifikacinius raštus ar priėmimo dokumentus be išlygų;

b) pasirašydamos ratifikacinius raštus arba priėmimo dokumentus su išlygomis, o paskui ratifikuodamos ar priimdamos juos.

Ratifikaciniai raštai, priėmimo dokumentai bus deponuoti Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui.

2. Šis Protokolas įsigalios po to, kai visos valstybės, Konvencijos dalyvės, taps ir Protokolo šalimis pagal šio straipsnio 1 punkto nuostatą.

3. Nuo šio Protokolo įsigaliojimo dienos 1, 2, 3 ir 4 straipsniai bus traktuojami kaip Konvencijos sudedamoji dalis.

4. Europos Tarybos Generalinis sekretorius praneš visoms Tarybos narėms apie:

- a) kiekvieną ratifikavimą ar priėmimą be išlygų;
- b) kiekvieną ratifikavimą ar priėmimą su išlygomis;
- c) visų ratifikacinių raštų ar priėmimo dokumentų deponavimą;
- d) šio Protokolo įsigaliojimo datą pagal šio straipsnio 2 punktą.

Tai patvirtindami, žemiau pasirašiusieji, atitinkamai įgalioti, pasirašė šį Protokolą.

Sudarytas 1963 metų gegužės 6 dieną Strasbūre anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro vieną egzempliorių, kuris turi būti saugomas ir Europos Tarybos archyvuose. Generalinis sekretorius turi pasiųsti kiekvienai signatarei patvirtintus nuorašus.

**ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ APSAUGOS KONVENCIJOS
GARANTUOJANT KAI KURIAS KITAS TEISES IR LAISVES, BE TŲ, KURIOS
NURODYTOS KONVENCIJOJE IR PIRMAJAME JOS PROTOKOLE,
KETVIRTASIS PROTOKOLAS**

Strasbūras, 1963 metų rugsėjo 16 diena

Įsigaliojo: 1968 metų gegužės 2 dieną pagal 7 straipsnį.

Vyriausybės, Europos Tarybos narės, šio Protokolo signatarės, nusprendė imtis reikiamų priemonių siekdamos garantuoti kolektyvines pastangas kai kurioms teisėms ir laisvėms įgyvendinti, be tų, kurios įtrauktos į Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau vadinamos Konvencija), pasirašytos 1950 metų lapkričio 4 dieną Romoje, pirmą skyrių ir Konvencijos pirmojo Protokolo, pasirašyto 1952 metų kovo 20 dieną Paryžiuje, 1, 2 ir 3 straipsnius, susitarė:

1 straipsnis

Niekam negali būti atimta laisvė vien todėl, kad žmogus neįstengia įvykdyti kokios nors sutartinės prievolės.

2 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo, teisėtai esantis kokios nors valstybės teritorijoje, turi teisę joje laisvai judėti ir laisvai pasirinkti savo gyvenamąją vietą.

2. Kiekvienas turi teisę išvažiuoti iš kiekvienos šalies, tai pat iš savosios.

3. Aukščiau minėtoms teisėms negali būti taikomi jokie apribojimai, be tų, kuriuos numato įstatymai ir kurių reikia demokratinėje visuomenėje valstybės saugumui arba viešajai tvarkai palaikyti, užkirsti kelią nusikalstamumui, gyventojų sveikatai ar dorovei arba kitų teisėms ir laisvėms apsaugoti.

4. 1 punkte numatytos teisės taip pat gali būti atskirose srityse apribotos. Šie apribojimai vykdomi pagal įstatymą, jei to reikalauja arba pateisina demokratinės visuomenės viešieji interesai.

3 straipsnis

1. Niekas negali būti ištremtas imantis individualių ir kolektyvių priemonių iš šalies, kurios pilietis jis yra.

2. Niekam negali būti atimta teisė įvažiuoti į valstybės, kurios pilietis jis yra, teritoriją.

4 straipsnis

Kolektyviai išsiųsti užsieniečius draudžiama.

5 straipsnis

1. Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, pasirašydama ar ratifikuodama šį Protokolą arba kada nors vėliau, gali pateikti Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui pareiškimą su išdėstytomis priemonėmis, kuriomis jis įsipareigoja šio Protokolo nuostatas taikyti tose teritorijose, už kurių tarptautinius santykius ji yra atsakinga.

2. Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis, kuri pateikė tokį pareiškimą pagal ankstesnį punktą, gali kartais siųsti naujus pareiškimus, pakeisdama jais ankstesnių pareiškimų sąlygas arba nutraukdama šio Protokolo nuostatų taikymą kurioje nors teritorijoje.

3. Pareiškimas, parengtas pagal šį straipsnį, bus traktuojamas kaip padarytas pagal Konvencijos 63 straipsnio 1 punktą.

4. Kiekvienos valstybės teritorija, kurioje šis Protokolas taikomas pagal jo ratifikacinius raštus ar priėmimo dokumentus, ir kiekviena teritorija, kurioje Protokolas taikomas pateikus tai

valstybei pareiškimą pagal šį straipsnį, laikomos savarankiškomis teritorijomis taikant 2 ir 3 straipsnius valstybės teritorijai.

6 straipsnis

1. Aukštosios susitariančios šalys laikys šio Protokolo 1, 2, 3, 4 ir 5 straipsnius papildomais Konvencijos straipsniais ir visos Konvencijos nuostatos bus atitinkamai pagal tai taikomos.

2. Tačiau asmens teisė kreiptis pagalbos, pripažinta pareiškimu, padarytu pagal Konvencijos 25 straipsnį, arba Teismo privalomosios jurisdikcijos pripažinimas pareiškimu, padarytu pagal Konvencijos 46 straipsnį, negalios šiam Protokolui tol, kol Aukštoji susitarianti šalis nepareikš, jog pripažįsta aukščiau minėtą jurisdikciją visiems – 1, 2, 3 ir 4 – Protokolo straipsniams arba kai kuriems iš jų.

7 straipsnis

1. Šis Protokolas atviras pasirašyti Europos Tarybos narėms, Konvencijos signatarėms; jis bus ratifikuotas kartu su Konvencija arba ją jau ratifikavus. Jis įsigalios, kai bus deponuotas penktasis ratifikacinis raštas. Toms valstybėms, kurios ratifikuos Protokolą po jo įsigaliojimo, jis įsigalios nuo ratifikacinių raštų deponavimo dienos.

2. Ratifikaciniai raštai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui, kuris informuoja savo nares, kurios valstybės ratifikavo Protokolą.

Tai patvirtindami, žemiau pasirašiusieji, savo vyriausybių atitinkamai įgalioti, pasirašė šį Protokolą.

Sudarytas 1963 metų rugsėjo 16 dieną Strasbūre anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro vieną egzempliorių, kuris turi būti saugomas Europos Tarybos archyvuose. Generalinis sekretorius turi pasiūsti kiekvienai signatarei patvirtintus nuorašus.

ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ APSAUGOS KONVENCIJOS SEPTINTASIS PROTOKOLAS

Strasbūras, 1984 metų lapkričio 22 diena

Įsigaliojo: 1988 metų lapkričio 1 dieną pagal 9 straipsnį.

Valstybės, Europos Tarybos narės, šio Protokolo signatarės, pasiryžusios imtis visų reikiamų priemonių siekdamos kolektyviai garantuoti tam tikras teises ir laisves, numatytas Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje (toliau vadinamoje Konvencija), pasirašytoje 1950 metų lapkričio 4 dieną Romoje, susitarė:

1 straipsnis

1. Užsienietis, teisėtai gyvenantis kurios nors valstybės teritorijoje, gali būti išsiųstas tik vykdant sprendimą, priimtą pagal įstatymą. Jis turi turėti galimybę:

- a) pateikti argumentą prieš savo išsiuntimą;
- b) reikalauti, kad jo byla būtų peržiūrėta; ir
- c) dėl to reikalauti, kad būtų pristatytas kompetentingam valdžios organui arba tokio organo specialiai paskirtiems asmenims.

2. Užsienietis gali būti išsiųstas iš šalies neįvykdžius šio straipsnio 1 punkto a, b ir c nuostatų tada, kai šis išsiuntimas būtinas viešajai tvarkai palaikyti ir grindžiamas nacionalinio saugumo sumetimais.

2 straipsnis

1. Kiekvienas asmuo, teismo apkaltintas nusikaltimo padarymu, turi teisę reikalauti, kad jo pripažinimą kaltu ir nuteisimą peržiūrėtų aukštesnė teisminė instancija. Šios teisės įgyvendinimą, taip pat šio įgyvendinimo pagrindus nustato įstatymas.

2. Šiai teisei gali būti taikomos išimtys lengvesnių nusikaltimų atvejais, kai tai numatyta įstatymo arba kai atitinkamas asmuo buvo nuteistas pirmojoje teismo instancijoje aukštesnės teismo instancijos, arba jeigu jis buvo pripažintas kaltu ir nuteistas po to, kai buvo išnagrinėtas apeliacinis skundas dėl jo išteisinimo.

3 straipsnis

Jeigu asmuo galutiniu apkaltinamuoju nuosprendžiu nuteisiamas už kriminalinį nusikaltimą, vėliau nuosprendis panaikinamas arba nuteistas išteisinamas dėl to, kad kuri nors nauja arba naujai išaiškėjusi aplinkybė neginčijamai įrodo, kad teismas padarė klaidą, tai asmuo, nubaustas pagal šį nuosprendį, gaus kompensaciją pagal įstatymą arba praktiką, galiojančią atitinkamoje valstybėje, jeigu nebus įrodyta, kad minėtoji nežinoma aplinkybė atitinkamu laiku nebuvo išaiškinta vien tik arba iš dalies dėl jo kaltės.

4 straipsnis

1. Niekas neturi būti antrą kartą persekiojamas ir baudžiamas tos pačios valstybės už nusikaltimą, už kurį jis jau buvo išteisintas arba nuteistas galutiniu nuosprendžiu pagal tos valstybės įstatymą ir baudžiamąjį procesą.

2. Aukščiau išdėstyto punkto nuostatos nedraudžia atnaujinti proceso pagal tos valstybės įstatymą ar baudžiamąjį procesą tuo atveju, kai iškyla naujų faktų ar naujai išryškėja aplinkybės bei esminės ankstesnių procesų klaidos, galėjusios turėti reikšmės nuosprendžio priėmimui.

3. Šio straipsnio nuostatose negali būti jokių išlygų remiantis Konvencijos 15 straipsniu.

5 straipsnis

Sutuoktiniai turi lygias teises ir vienodą civilinę atsakomybę tarpusavio santykiuose bei vaikų atžvilgiu, tiek santuokos sudarymo bei jos trukmės, tiek jos nutraukimo klausimais. Šis straipsnis neturi daryti jokių kliūčių valstybėms imtis reikiamų priemonių vaikų interesams ginti.

6 straipsnis

1. Kiekviena valstybė, pasirašydama arba deponuodama ratifikacinius raštus, priėmimo arba patvirtinimo dokumentus, gali nurodyti vieną ar kelias teritorijas, kuriose bus taikomos šio Protokolo nuostatos, kartu nurodydama priemones, įpareigojančias šias nuostatas įgyvendinti vienoje ar keliuose teritorijose.

2. Kiekviena valstybė paskui bet kuriuo metu gali pateikti Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui pareiškimą, kuriame būtų nurodyta, jog šis Protokolas dar taikomas kokioje nors kitoje jame nurodytoje teritorijoje. Susipažinus su pakeitimais, Protokolas šioje teritorijoje įsigalioja pirmąją dieną po dviejų mėnesių, praėjusių nuo tos dienos, kai Generaliniam sekretoriui buvo įteiktas pareiškimas.

3. Kiekvienas pareiškimas, surašytas pagal du aukščiau nurodytus punktus dėl jame nurodytos teritorijos, gali būti atšauktas arba pakeistas informuojant apie tai Europos Tarybos Generalinį sekretorių. Atšaukimas arba pakeitimas įsigalioja pirmąją mėnesio dieną po dviejų mėnesių, praėjusių nuo tos dienos, kai Generalinis sekretorius gavo pareiškimą.

4. Pagal ankstesnį punktą surašytas pareiškimas laikomas atitinkančiu Konvencijos 63 straipsnio 1 punkto reikalavimus.

5. Kiekvienos valstybės teritorija, kurioje ji šį Protokolą taiko, remdamasi jo ratifikaciniais raštais, priėmimo ar patvirtinimo dokumentais, ir kiekviena teritorija, kurioje Protokolas taikomas pagal tos valstybės paduotą pareiškimą remiantis šiuo straipsniu, gali būti laikomos atskiromis teritorijomis, nurodytomis 1 straipsnyje.

7 straipsnis

1. Valstybės šio Protokolo 1, 2, 3, 4, 5 ir 6 straipsnius laiko Konvencijos papildomais straipsniais ir visos Konvencijos nuostatos yra atitinkamai taikomos.

2. Tačiau asmens teisė paduoti prašymą, pripažinta pareiškimu, padarytu pagal Konvencijos 25 straipsnį, arba Teismo privalomosios jurisdikcijos pripažinimas pareiškimu, padarytu pagal Konvencijos 46 straipsnį, negalios šiam Protokolui tol, kol suinteresuota valstybė nepareikš, jog pripažįsta aukščiau minėtą teisę arba aukščiau minėtą jurisdikciją Protokolo 1, 2, 3, 4 ir 5 straipsniams.

8 straipsnis

Šis Protokolas yra atviras pasirašyti valstybėms, Europos Tarybos narėms, Konvencijos signatarėms. Jis bus ratifikuotas, priimtas ar patvirtintas. Valstybė, Europos Tarybos narė, negali šio Protokolo ratifikuoti, priimti ar patvirtinti, jei kartu ar anksčiau neratifikavo pačios Konvencijos. Protokolo ratifikaciniai raštai, priėmimo ar patvirtinimo dokumentai deponuojami Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui.

9 straipsnis

1. Šis Protokolas įsigalioja pirmąją mėnesio dieną po dviejų mėnesių, praėjusių nuo tos dienos, kai septynios valstybės, Europos Tarybos narės, pareiškė, jog sutinka vadovautis Protokolo principais pagal 8 straipsnio nuostatas.

2. Kiekvienai valstybei dalyvei, kuri vėliau sutiks tapti Protokolo dalyve, jis įsigalios pirmąją kito mėnesio dieną po dviejų mėnesių, praėjusių nuo tos dienos, kai buvo deponuotas ratifikacinis raštas, priėmimo ar patvirtinimo dokumentas.

10 straipsnis

Europos Tarybos Generalinis sekretorius praneša visoms valstybėms, Tarybos narėms, apie:

a) kiekvieną pasirašymą;

- b) kiekvieno ratifikacinio rašto, priėmimo ar patvirtinimo dokumento deponavimą;
- c) kiekvieną šio Protokolo įsigaliojimo datą pagal jo 6 ir 9 straipsnius;
- d) kiekvieną kitą aktą, pareiškimą ar pranešimą, susijusį su šiuo Protokolu.

Tai patvirtindami, žemiau pasirašiusieji, atitinkamai įgalioti, pasirašė šį Protokolą.

Sudarytas 1984 metų lapkričio 22 dieną Strasbūre anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro vieną egzempliorių, kuris turi būti saugomas Europos Tarybos archyvuose. Generalinis sekretorius turi pasiųsti kiekvienai signatarei patvirtintus nuorašus.

ŽMOGAUS TEISIŲ IR PAGRINDINIŲ LAISVIŲ APSAUGOS KONVENCIJOS PROTOKOLAS Nr. 11, NUSTATANTIS KONTROLĖS MECHANIZMO PERTVARKYMĄ

Valstybės, Europos Tarybos narės, šio Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos, pasirašytos 1950 metų lapkričio 4 dieną Romoje (toliau vadinama Konvencija), Protokolo signatarės,

atsižvelgdamos į neatidėliotiną Konvencijos sukurto kontrolės mechanizmo pertvarkymo būtinybę tam, kad būtų išlaikytas ir patobulintas jos veiksmingumas ginant žmogaus teises ir pagrindines laisves, ypač turint omenyje didėjantį kandidatų į Europos Tarybą skaičių ir jos augančią narystę;

atsižvelgdamos į tai, kad dėl to yra norima pataisyti kai kurias Konvencijos nuostatas, ypač pakeičiant esančią Europos komisiją ir Žmogaus teisių teismą nauju nuolatinu Teismu; atsižvelgdamos į Europos Ministrų Konferencijos dėl Žmogaus teisių, įvykusios 1985 metų kovo 19 ir 20 dienomis Vienoje, priimtą Rezoliuciją Nr. 1;

atsižvelgdamos į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos 1992 metų spalio 6 dieną priimtą Rekomendaciją 1194 (1992); atsižvelgdamos į Valstybių, Europos Tarybos narių, Valstybių ir Vyriausybių vadovų 1993 metų spalio 9 dieną Vienos deklaracijoje priimtą sprendimą dėl Konvencijos kontrolės mechanizmo reformos,

susitarė:

1 straipsnis

Konvencijos II-IV skyriai (19-56 straipsniai) ir Protokolas Nr. 2, suteikiantis Europos žmogaus teisių teismui kompetenciją teikti konsultacines išvadas, yra pakeičiami šiuo Konvencijos II skyriumi (19-51 straipsniai):

„II skyrius. EUROPOS ŽMOGAUS TEISIŲ TEISMAS

19 straipsnis – Teismo įkūrimas

Aukštųjų susitariančių šalių Konvencijoje ir jų protokoluose prisiimtų įsipareigojimų laikymuisi yra įkurtas Europos žmogaus teisių teismas, toliau vadinamas „Teismu“. Jis veikia nuolatos.

20 straipsnis – Teisėjų skaičius

Teismas susideda iš teisėjų skaičiaus, kuris yra lygus Aukštųjų susitariančių šalių skaičiui.

21 straipsnis – Reikalavimai pareigoms užimti

1. Teisėjai turi būti aukštos moralės ir turėti kvalifikaciją, kurios reikia aukštomis teisinėms pareigoms užimti, ar būti teisininkai, turintys pripažintą kompetenciją.

2. Teisėjai dirba teisme savo vardu.

3. Savo kadencijos metu teisėjai negali eiti jokių pareigų, nesuderinamų su jų nepriklausomumu ir nešališkumu arba šių pareigų reikalavimais. Visi klausimai, kylantys dėl šios dalies taikymo, yra sprendžiami Teismo.

22 straipsnis – Teisėjų rinkimai

1. Teisėjus iš kandidatų, paskirtų Aukštosios susitariančios šalies, sąrašo balsų dauguma kiekvienos Aukštosios susitariančios šalies atžvilgiu renka Parlamentinė Asamblėja.

2. Tokios pat procedūros yra laikomasi papildant Teismo sudėtį, kai prisijungia naujos Aukštosios susitariančios šalys, taip pat kai užimamos atsiradusios laisvos vietos.

23 straipsnis – Kadencijos laikas

1. Teisėjai yra renkami šešerių metų laikotarpiui. Jie gali būti perrenkami. Tačiau pusei teisėjų, išrinktų per pirmuosius rinkimus, kadencija baigiasi po trejų metų.

2. Teisėjus, kurių kadencija baigiasi po pirmųjų trejų metų, tuoj pat po rinkimų burtų keliu parenka Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

3. Siekdama laiduoti, kiek tai įmanoma, kad pusė teisėjų būtų atnaujinti kas treji metai, Parlamentinė Asamblėja, prieš rengiant artimiausius rinkimus, gali nutarti, kad vieno ar daugiau renkamų teisėjų kadencijos terminas yra kitoks, negu šešeri metai, tačiau ne ilgesnis kaip devyneri ir ne trumpesnis kaip treji.

4. Tais atvejais, kai yra daugiau kaip viena kadencija ir jeigu Parlamentinė Asamblėja taiko aukščiau esančią dalį, kadencijas tuoj pat po rinkimų burtų keliu nustato Europos Tarybos Generalinis sekretorius.

5. Teisėjas, išrinktas, kad pakeistų teisėją, kurio kadencija nepasibaigusi, eina pareigas likusį jo pirmtako kadencijos laiką.

6. Teisėjų kadencija pasibaigia jiems sukakus 70 metų.

7. Teisėjai eina pareigas, iki jie bus pakeisti. Tačiau, juos pakeitus, jie turi toliau nagrinėti bylas, kurios jau buvo jų žinioje iki jų pakeitimo.

24 straipsnis – Atleidimas

Nė vienas teisėjas negali būti atleistas iš jo užimamų pareigų, kol kiti teisėjai dviejų trečdalių balsų dauguma nenusprendžia, kad jis neišpildė reikalaujamų sąlygų.

25 straipsnis – Archyvas ir teisės sekretoriai

Teismas turi archyvą, kurio funkcijos ir organizacija yra nustatoma Teismo taisyklėmis. Teismui teikia pagalbą teisės sekretoriai.

26 straipsnis – Plenarinis Teismas

Plenarinis Teismas:

a) renka savo prezidentą ir vieną ar du viceprezidentus trejų metų laikotarpiui; jie gali būti perrenkami;

b) steigia Rūmus, sudaromus nustatytam laiko tarpui;

c) renka Teismo Rūmų prezidentus; jie gali būti perrenkami;

d) priima Teismo taisykles; ir

e) renka archyvarą ir vieną ar daugiau archyvaro pavaduotojus.

27 straipsnis – Komitetai, Rūmai ir Didieji Rūmai

1. Nagrinėti jam perduotas bylas Teismas posėdžiauja komitetuose, susidedančiuose iš trijų teisėjų, Rūmuose, susidedančiuose iš septynių teisėjų, ir Didžiuosiuose Rūmuose, susidedančiuose iš septyniolikos teisėjų. Teismo Rūmai nustatytam laiko tarpui steigia komitetus.

2. Suinteresuotos Valstybės šalies atžvilgiu išrinktas teisėjas yra ex officio Rūmų ir Didžiųjų Rūmų narys arba, jeigu tokio nėra arba jis negali posėdžiauti, jos pasirinkimu, dalyvauja asmuo, kuris posėdžiauja teisėjo teisėmis.

3. Į Didžiųjų Rūmų sudėtį taip pat įeina Teismo prezidentas, Rūmų prezidentai ir kiti pagal Teismo taisykles parinkti teisėjai. Kai byla yra perduodama Didiesiems Rūmams pagal 43 straipsnį, nė vienas Rūmų teisėjas, kuris dalyvavo sprendimo priėmimo, išskyrus Rūmų prezidentą ir teisėją, kuris dalyvavo suinteresuotos Valstybės šalies atžvilgiu, negali dalyvauti Didžiųjų Rūmų posėdžiuose.

28 straipsnis – Komitetų deklaracijos dėl nepriimtumo

Komitetas gali vienbalsiai pareikšti, kad individualios peticijos, paduotos pagal 34 straipsnį, yra nepriimtinos, arba jas išbraukti iš bylų sąrašų, tokiais atvejais, kai toks nutarimas gali būti priimtas be tolesnio nagrinėjimo. Nutarimas yra galutinis.

29 straipsnis – Rūmų nutarimai dėl priimtumo ir esmės

1. Jeigu joks nutarimas nepriimtas pagal 28 straipsnį, Rūmai sprendžia dėl individualių peticijų, pateiktų pagal 34 straipsnį, nepriimtumo ir esmės.
2. Rūmai sprendžia dėl tarpvalstybinių peticijų, pateiktų pagal 33 straipsnį, nepriimtumo ir esmės.
3. Nutarimas dėl nepriimtumo yra priimamas atskirai, jeigu išimtiniais atvejais Teismas nenusprendžia kitaip.

30 straipsnis – Jurisdikcijos perleidimas Didiesiems Rūmams

Kai byla, esanti Rūmuose, kelia svarbų klausimą, įtakojantį Konvencijos ar prie jos esančių Protokolų aiškinimą, arba kai klausimo išsprendimas gali neatitikti ankstesnio Teismo priimto sprendimo, Rūmai gali bet kuriuo momentu prieš sprendimo priėmimą perleisti tai Didžiųjų Rūmų jurisdikcijai, jeigu viena iš bylos šalių tam neprieštarauja.

31 straipsnis – Didžiųjų Rūmų įgaliojimai

Didieji Rūmai:

- a) priima sprendimus dėl peticijų, pateiktų pagal 33 arba 34 straipsnius, kada Rūmai perleido jurisdikciją pagal 30 straipsnį, arba kada byla buvo perduota pagal 43 straipsnį, ir
- b) svarsto prašymus dėl konsultacinės išvados, pateiktus pagal 47 straipsnį.

32 straipsnis – Teismo jurisdikcija

1. Teismo jurisdikcija apima visus klausimus dėl Konvencijos ir prie jos esančių Protokolų aiškinimo ir taikymo, kurie yra perduoti jam pagal 33, 34 ir 47 straipsnius.
2. Ginčus dėl Teismo jurisdikcijos sprendžia pats Teismas.

33 straipsnis – Tarpvalstybinės bylos

Kiekviena Aukštoji susitarianti šalis gali kreiptis į Teismą dėl kitos Aukštosios susitariančios, šalies tariamai padaryto Konvencijos ar prie jos esančių Protokolų nuostatų pažeidimo.

34 straipsnis – Individualios peticijos

Teismas gali priimti kiekvieno asmens, nevyriausybinių organizacijos ar grupės asmenų, teigiančių, kad jie yra vienos iš Aukštosios susitariančios šalies padaryto teisių, išdėstytų Konvencijoje ar prie jos esančiuose Protokoluose, pažeidimo aukos, peticijas. Aukštosios susitariančios šalys įsipareigoja jokia būdu netrukdyti veiksmingai pasinaudoti šia teise.

35 straipsnis – Reikalavimai priimtumui

1. Teismas gali nagrinėti klausimą tik tada, kai visos vidaus priemonės buvo panaudotos, pagal visuotinai pripažintas tarptautinės teisės normas ir per šešis mėnesius nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos.
2. Teismas nenagrinėja jokios individualios peticijos, pateiktos pagal 34 straipsnį, jeigu ji yra:
 - a) anonimiška; arba
 - b) pagal savo esmę tokia pati byla, kurią Teismas jau svarstė ar kuri jau buvo perduota kitam tarptautinio tyrimo ar ginčo sprendimo organui, ir jeigu ji nesuteikia jokios naujos reikšmingos informacijos.
3. Teismas pripažįsta nepriimtina kiekvieną pagal 34 straipsnį pateiktą individualią peticiją, jeigu jis mano, kad ji yra nesuderinama su Konvencijos ir prie jos esančių Protokolų nuostatomis, aiškiai nepagrįsta arba yra piktnaudžiavimas peticijos teise.
4. Teismas gali atmesti kiekvieną peticiją, jeigu jis laiko ją nepriimtina pagal šį straipsnį. Jis tai gali padaryti bet kokioje nagrinėjimo stadijoje.

36 straipsnis – Trečiosios šalies įsikišimas

1. Visose Rūmų ar Didžiųjų Rūmų nagrinėjamose bylose Aukštoji susitarianti šalis, kurios piliečiai yra peticijos teikėjai, turi teisę pateikti raštiškas pastabas ir dalyvauti posėdžiuose.

2. Teismo prezidentas visiško teisingumo įgyvendinimo tikslu gali pakviesti Aukštąją susitariančią šalį, kuri nėra proceso šalimi, ar bet kurį suinteresuotą asmenį, kuris nėra peticijos teikėjas, pateikti raštiškas pastabas ar dalyvauti posėdžiuose.

37 straipsnis – Peticijų išbraukimas

1. Teismas gali kiekvienoje proceso stadijoje nutarti išbraukti peticiją iš savo bylų sąrašų, kai aplinkybės verčia daryti išvadą, jog:

- a) pareiškėjas neketina palaikyti savo peticijos, arba
- b) klausimas buvo išspręstas, arba
- c) nėra pagrindo toliau tirti peticiją dėl kokios nors kitos Teismo nustatytos priežasties.

Tačiau Teismas turi toliau tirti peticiją, jeigu to reikalauja laikymasis žmogaus teisių, apibrėžtų Konvencijoje ir prie jos esančiuose Protokoluose.

2. Teismas gali nutarti atstatyti peticiją savo bylų sąrašė, jeigu jis mano, jog aplinkybės tai pateisina.

38 straipsnis – Bylos nagrinėjimas ir draugiškų sprendimų procedūros

1. Jeigu Teismas nutaria, kad peticija yra priimtina, jis:

a) palaiko bylos nagrinėjimą kartu su šalių atstovais ir, esant reikalui, veda tyrimą, kurio veiksmingai eigai suinteresuotos Valstybės padengia visas reikiamas priemones;

b) perduoda tai suinteresuotų šalių žiniai su tikslu užtikrinti draugišką klausimo sprendimą pagarbos žmogaus teisėms, apibrėžtomis Konvencijoje ir prie jos esančiuose Protokoluose, pagrindu.

2. Procesas, vedamas pagal 1. b dalį, yra slaptas.

39 straipsnis – Draugiško sprendimo pasiekimas

Jeigu yra pasiektas draugiškas sprendimas, Teismas, apsiribodamas glaustu faktų ir pasiektų sprendimų išdėstymu, išbraukia bylą iš savo sąrašų.

40 straipsnis – Vieši posėdžiai ir priėjimas prie dokumentų

1. Posėdžiai yra vieši, jeigu teismas išimtiniais atvejais nenusprendžia kitaip.

2. Dokumentai, saugomi archyvaro, yra viešai prieinami, jeigu Teismo prezidentas nenusprendžia kitaip.

41 straipsnis – Teisinga satisfakcija

Jeigu Teismas nustato, kad buvo Konvencijos ar prie jos esančių Protokolų pažeidimas, ir jeigu suinteresuotos Aukštosios susitariančios šalies vidaus įstatymai tik dalinai suteikia atlyginimą už padarytą žalą, Teismas, esant reikalui, nukentėjusiajai šaliai suteikia teisingą satisfakciją.

42 straipsnis – Rūmų sprendimai

Rūmų sprendimai tampa galutiniais pagal 44 straipsnio 2 dalies sąlygas.

43 straipsnis – Kreipimasis į Didžiuosius Rūmus

1. Per tris mėnesius nuo Rūmų sprendimo priėmimo dienos kiekviena bylos šalis išimtiniais atvejais gali prašyti, kad byla būtų perduota Didiesiems Rūmams.

2. Didieji Rūmai penkių teisėjų sudėtimi priima prašymą, jeigu atvejis iškelia svarbų klausimą, įtakojantį Konvencijos ar prie jos esančių Protokolų aiškinimą ar taikymą, ar bendros reikšmės svarbų klausimą.

3. Jeigu teisėjų sudėtis priima prašymą, Didieji Rūmai išsprendžia bylą teismo sprendimu.

44 straipsnis – Galutiniai sprendimai

1. Didžiųjų Rūmų sprendimas yra galutinis.
2. Rūmų sprendimas tampa galutiniu:
 - a) kai šalys pareiškia, jog jos neprašys, kad byla būtų perduota Didiesiems Rūmams, arba
 - b) po trijų mėnesių nuo sprendimo dienos, jeigu nebuvo pateiktas prašymas perduoti bylą Didiesiems Rūmams, arba
 - c) kada teisėjų sudėtis atmeta prašymą perduoti pagal 43 straipsnį.
3. Galutinis sprendimas turi būti paskelbtas viešai.

45 straipsnis – Sprendimų ir nutarimų pagrįstumas

1. Sprendimai, kaip ir nutarimai, skelbiantys peticijos priėmimą ar atmetimą, turi būti pagrįsti.
2. Jeigu sprendimas visiškai ar dalinai neišreiškia vieningos teisėjų nuomonės, kiekvienas teisėjas turi teisę pareikšti atskirą nuomonę.

46 straipsnis – Sprendimų privalomumas ir vykdymas

1. Aukštosios susitariančios šalys įsipareigoja paklusti galutiniam Teismo sprendimui kiekvienoje byloje, kurioje jos yra šalimis.
2. Galutinis Teismo sprendimas yra perduodamas Ministrų komitetui, kuris prižiūri jo vykdymą.

47 straipsnis – Konsultacinės išvados

1. Ministrų komiteto prašomas, Teismas gali teikti konsultacines išvadas teisiniais klausimais, susijusiais su Konvencijos ir prie jos esančių Protokolų aiškinimu.
2. Šios išvados netaikomos klausimams apie teisių ir laisvių, numatytų Konvencijos pirmame skyriuje ir prie jos esančiuose Protokoluose, turinį ir apimtį, taip pat kitiems klausimams, kuriuos Teismas ar Ministrų komitetas galėtų paliesti dėl tokių procesų, kurie pagal Konvenciją galėtų būti pradėti.
3. Ministrų komiteto sprendimas prašyti Teismo konsultacinės išvados priimamas atstovų, turinčių teisę posėdžiauti Komiteje, balsų dauguma.

48 straipsnis – Teismo konsultacinė jurisdikcija

Teismas nusprendžia, ar Ministrų komiteto prašymas suteikti konsultacinę išvadą neišeina už jo kompetencijos, numatytos 47 straipsnyje, ribų.

49 straipsnis – Konsultacinių išvadų pagrindai

1. Teismo konsultacinės išvados turi būti pagrįstos.
2. Jeigu konsultacinė išvada visiškai ar dalinai neišreiškia vieningos teisėjų nuomonės, kiekvienas teisėjas turi teisę pareikšti atskirą nuomonę.
3. Teismo konsultacinė išvada yra siunčiama Ministrų komitetui.

50 straipsnis – Teismo išlaidos

Teismo išlaidas padengia Europos Taryba.

51 straipsnis – Teisėjų privilegijos ir imunitetai

Teisėjai savo funkcijų atlikimo metu turi teisę naudotis privilegijomis ir imunitetais, numatytais Europos Tarybos statuto 40 straipsnyje ir vėliau sudarytuose susitarimuose.“

2 straipsnis

1. Konvencijos V skyrių laikyti Konvencijos III skyriumi; Konvencijos 57 straipsnį laikyti Konvencijos 52 straipsniu; 58 ir 59 Konvencijos straipsniai netenka galios ir Konvencijos 60-66 straipsniai atitinkamai yra laikomi Konvencijos 53-59 straipsniais.

2. Konvencijos I skyrius vadinasi „TEISĖS IR LAISVĖS“, o Konvencijos naujas III skyrius vadinasi „ĮVAIRIOS NUOSTATOS“. Konvencijos 1-18 straipsniai ir nauji 52-59 straipsniai yra pavadinti taip, kaip išdėstyta šio Protokolo priede.

3. Naujoje 56 straipsnio 1 dalyje įterpiami žodžiai „pagal šio straipsnio 4 dalį“ po žodžio „turi“; 4 dalyje žodžiai „Komisija priimti peticijas“ ir „pagal šios Konvencijos 25 straipsnį“ yra atitinkamai keičiami žodžiais „Teismas priimti pareiškimus“ ir „kaip numatyta Konvencijos 34 straipsnyje“. Naujoje 58 straipsnio 4 dalyje žodžiai „63 straipsnis“ yra keičiami žodžiais „56 straipsnis“.

4. Konvencijos Protokole yra padaromos šios pataisos:

a) straipsniams yra suteikiami pavadinimai, išdėstyti dabartinio Protokolo priede; ir
b) 4 straipsnio paskutiniame sakinyje žodžiai „63 straipsnio“ yra keičiami žodžiais „56 straipsnio“.

5. Protokole Nr. 4 yra padaromos šios pataisos:

a) straipsniams yra suteikiami pavadinimai, išdėstyti dabartinio Protokolo priede;
b) 5 straipsnio 3 dalyje žodžiai „63 straipsnio“ yra keičiami žodžiais „56 straipsnio“; papildoma šia nauja 5 dalimi:

„Kiekviena Valstybė, kuri pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis padarė pareiškimą, gali bet kuriuo metu vėliau vienos ar daugiau teritorijų, kurių atžvilgiu buvo padarytas pareiškimas, vardu pareikšti, kad ji pripažįsta Teismo kompetenciją priimti peticijas iš asmenų, nevyriausybinių organizacijų ar asmenų grupių, kaip nurodyta Konvencijos 34 straipsnyje visų ar bet kurio iš 1-4 šio Protokolo straipsnių atžvilgiu.“; ir

c) 6 straipsnio 2 dalis neteko galios.

6. Protokole Nr. 6 yra padarytos šios pataisos:

a) straipsniams yra suteikiami pavadinimai, išdėstyti dabartinio Protokolo priede; ir
b) 4 straipsnyje žodžiai „pagal 64 straipsnį“ yra keičiami žodžiais „pagal 57 straipsnį“.

7. Protokole Nr. 7 yra padarytos šios pataisos:

a) straipsniams yra suteikiami pavadinimai, išdėstyti dabartinio Protokolo priede;
b) 6 straipsnio 4 dalyje žodžiai „63 straipsnio“ yra keičiami žodžiais „56 straipsnio“; papildoma šia nauja 6 dalimi:

„Kiekviena Valstybė, kuri pagal šio straipsnio 1 ir 2 dalis padarė pareiškimą, gali bet kuriuo metu vėliau vienos ar daugiau teritorijų, kurių atžvilgiu buvo padarytas pareiškimas, vardu pareikšti, kad ji pripažįsta Teismo kompetenciją priimti peticijas iš asmenų, nevyriausybinių organizacijų ar asmenų grupių, kaip nurodyta Konvencijos 34 straipsnyje visų ar bet kurio iš 1-5 šio Protokolo straipsnių atžvilgiu.“; ir

c) 7 straipsnio 2 dalis neteko galios.

8. Protokolas Nr. 9 yra anuliuojamas.

3 straipsnis

1. Šis Protokolas atviras pasirašyti kiekvienai Valstybei, Europos Tarybos narei, Konvencijos signatarei, kurios gali išreikšti sutikimą būti susaistytomis šiuo Protokolu:

a) pasirašydamos ratifikacinius raštus, priėmimo ar patvirtinimo dokumentus be išlygų;
b) pasirašydamos, su ratifikacijos, priėmimo ar patvirtinimo sąlyga, o vėliau ratifikuodamos, priimdamos ar patvirtindamos.

2. Ratifikaciniai raštai, priėmimo ar patvirtinimo dokumentai yra perduodami saugoti Europos Tarybos Generaliniam sekretoriui.

4 straipsnis

Šis Protokolas įsigalioja pirmąją mėnesio dieną po vienerių metų nuo tos dienos, kada visos Konvencijos Šalys pagal 3 straipsnio nuostatas išreiškė savo sutikimą būti susaistytomis šiuo Protokolu. Naujų teisėjų rinkimai gali būti surengiami ir bet kokie tolesni būtini žingsniai įsteigti naują Teismą žengiami pagal šio Protokolo nuostatas nuo dienos, kada visos Konvencijos Šalys išreiškė savo sutikimą būti susaistytomis šiuo Protokolu.

5 straipsnis

1. Nepažeidžiant žemiau esančių 3 ir 4 dalių, teisėjų, Komisijos narių, archyvaro ir archyvaro pavaduotojo kadencijos laikas baigiasi šio Protokolo įsigaliojimo dieną.

2. Peticijos, esančios Komisijoje ir kurios nebuvo priimtos iki šio Protokolo įsigaliojimo dienos, yra nagrinėjamos Teismo pagal šio Protokolo nuostatas.

3. Peticijos, kurios buvo priimtos iki šio Protokolo įsigaliojimo dienos, yra toliau vienerius metus nagrinėjamos Komisijos narių. Kiekviena peticija, kurios nagrinėjimas nebuvo baigtas per aukščiau minėtą laiko tarpą, yra perduodama Teismui, kuris jas nagrinės kaip priimtinas bylas pagal šio Protokolo nuostatas.

4. Peticijų atžvilgiu, kurioms Komisija po šio Protokolo įsigaliojimo dienos priėmė pranešimą pagal buvusį Konvencijos 31 straipsnį, pranešimas yra perduodamas šalims, be teisės jį skelbti viešai. Pagal nuostatas, taikomas prieš šio Protokolo įsigaliojimą, byla gali būti perduota Teismui. Didžiųjų Rūmų teisėjų sudėtis nustato, ar vieni Rūmai iš Didžiųjų Rūmų spręs bylą. Jeigu byla yra išsprendžiama Rūmų, Rūmų nutarimas yra galutinis. Bylos, neperduotos Teismui, yra nagrinėjamos Ministrų komiteto, veikiančio pagal buvusio Konvencijos 32 straipsnio nuostatas.

5. Bylos, esančios Teisme ir neišspręstos iki įsigaliojant šiam Protokolui, yra perduodamos Teismo Didiesiems Rūmams, kurie jas nagrinėja pagal šio Protokolo nuostatas.

6. Bylos, esančios Ministrų komitete ir neišspręstos pagal buvusį Konvencijos 32 straipsnį iki įsigaliojant šiam Protokolui, yra baigiamos spręsti Ministrų komitete pagal tą straipsnį.

6 straipsnis

Kai Aukštoji susitarianti šalis padarė pareiškimą, pripažindama Komisijos kompetenciją ar Teismo jurisdikciją pagal buvusį Konvencijos 25 arba 46 straipsnį dėl klausimų, iškilusių vėliau ar pagrįstų faktais, atsiradusiais dėl tokios deklaracijos, toks apribojimas lieka galioti Teismo jurisdikcijai pagal šį Protokolą.

7 straipsnis

Europos Tarybos Generalinis sekretorius praneša visoms Tarybos narėms apie:

- a) kiekvieną pasirašymą;
- b) ratifikacinių raštų, priėmimo ar patvirtinimo dokumentų deponavimą;
- c) šio Protokolo ar bet kurios jo nuostatos įsigaliojimo datą pagal 4 straipsnį; ir
- d) bet kurį kitą aktą, pranešimą ar persiuntimą, susijusį su šiuo Protokolu.

Tai patvirtindami, žemiau pasirašiusieji, tinkamai įgalioti, pasirašė šį Protokolą.

Sudarytas Strasbūre 1994 metų gegužės 11 dieną anglų ir prancūzų kalbomis. Abu tekstai yra vienodai autentiški ir sudaro viena egzempliorių, kuris yra saugomas Europos Tarybos archyvuose. Europos Tarybos Generalinis sekretorius persiunčia kiekvienai Europos Tarybos narei patvirtintus nuorašus.
